

Darinka Battelino . Alenka Tiam Pisman . Janja Lap .
Sonja Lapajne Oblak
. Dana Rajnič . Lidija Podbregar . Barbara Rot . Olga Rusanova . Erna
Lomšič . Mojca Vogelcnik

Sonja Lapajne Oblak

Ljubljana, 1906 – Ljubljana, 1993

Sonja Lapajne Oblak je leta 1932 diplomirala iz gradbeništva na takratni Tehniški fakulteti v Ljubljani in s tem postala prva diplomirana gradbenica in urbanistka v Sloveniji. V letih 1934–1943 je za tehnični oddelek Kraljeve banske uprave Dravske banovine v Ljubljani izdelovala statične elaborate za železobetonske konstrukcije zgradb, ki jih je gradila takratna država, in nadzirala njihovo gradnjo. Tako je sodelovala z najvidnejšimi arhitekti tistega časa, med njimi so Jože Plečnik, Emil Navinšek, Vinko Glanz in Edvard Ravnikar. Leta 1941 se je pridružila narodnoosvobodilnemu gibanju in bila leta 1943 kot partijska sekretarka Osvobodilne fronte aretirana in odpeljana v nemško taborišče Ravensbrück, kjer je bila do konca vojne. Po vojni je bila na vodilnih mestih gradbenih podjetij v Jugoslaviji (Novi Beograd, Gradis) in v slovenskih projektivnih in urbanističnih ustanovah. Kot direktorica zavoda Projektivni atelje za arhitekturo, urbanizem in nizke gradnje Ljubljana se je upokojila leta 1969. V petdesetih letih 20. stoletja je sodelovala pri izdelavi regionalnega razvojnega načrta Pomurja. Napisala je tudi več strokovnih člankov o urbanizmu.

Sonja Lapajne Oblak graduated with a degree in construction from the former Technical Faculty in Ljubljana and became the first Slovenian woman to earn a degree in construction, and the first female urban designer. Between 1934–43 she worked on developing static calculations for reinforced concrete structures for the Technical Department of the Royal Banate Administration of the Drava Banate in Ljubljana, which were built by the state of the time, and supervised their construction. Thus she worked with the most prominent architects of the time, including Jože Plečnik, Emil Navinšek, Vinko Glanz, and Edvard Ravnikar. In 1941 she joined the National Liberation Movement and was in 1943, as the Liberation Front party secretary, arrested and interned at the German Ravensbrück concentration camp where she spent the remainder of the war. After the war she held important positions in various construction companies across Yugoslavia (Novi Beograd, Gradis) and spatial and urban planning companies in Slovenia. As director of the institute of *Projektivni atelje za arhitekturo, urbanizem in nizke gradnje Ljubljana* she retired in 1969. In the 1950s she took part in drawing-up the development plan of the Pomurje region. She wrote several professional papers on urbanism.

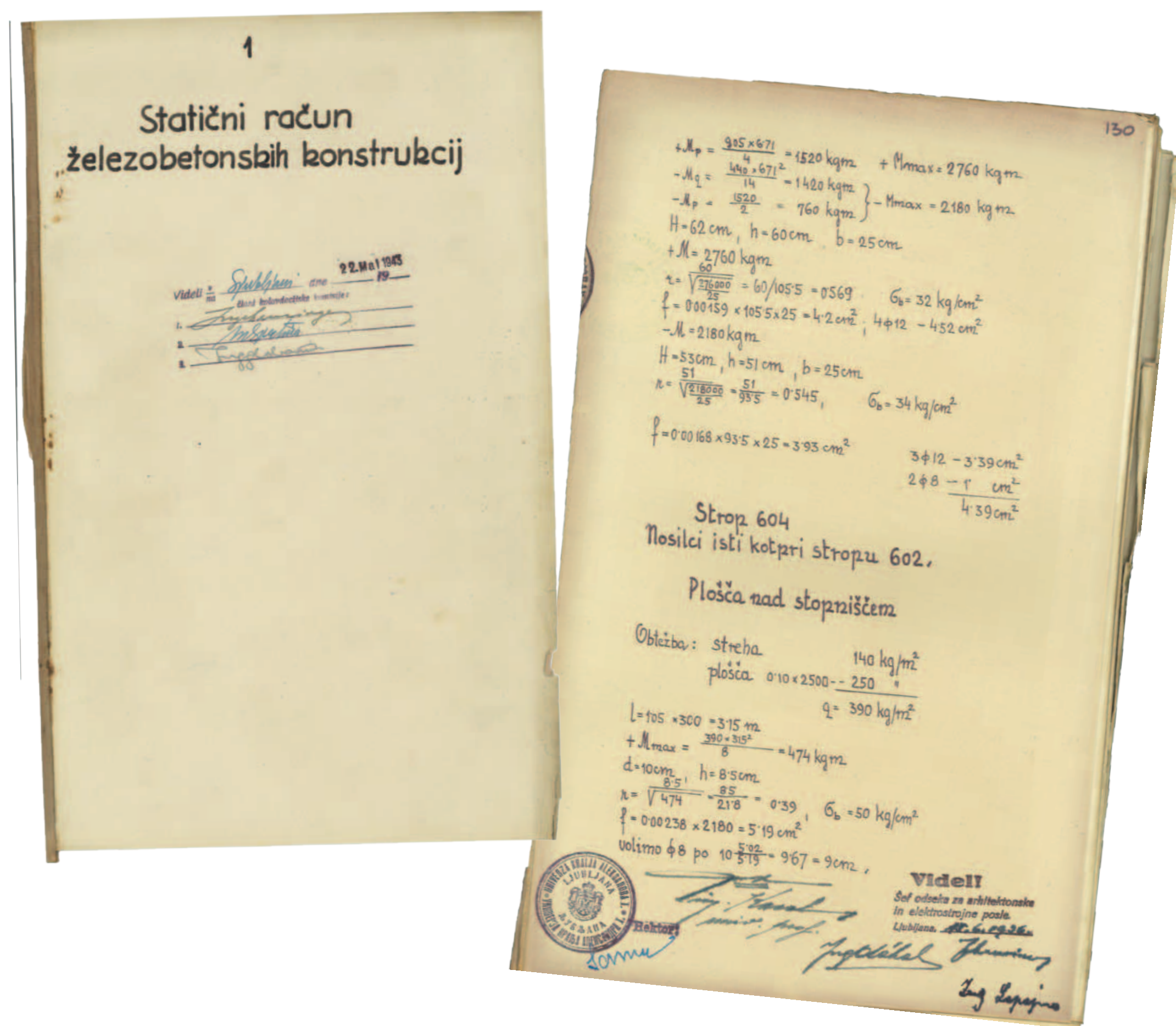
Dela (izbor) / Works (selection)

- Statični izračun za stavbo Narodne in univerzitetne knjižnice (arhitekt Jože Plečnik), Ljubljana, 1935 / Static calculation for the National and University Library building (architect Jože Plečnik), Ljubljana, 1935
- Statični izračun in nadzor izvedbe armiranobetonskih delov stavbe III. državne realne gimnazije (danes Gimnazija Bežigrad, arhitekt Emil Navinšek), Ljubljana, 1936 / Static calculation and supervising the execution of reinforced-concrete parts of the secondary school *III. državna realna gimnazija* (today *Gimnazija Bežigrad*, architect Emil Navinšek), Ljubljana, 1936
- Nadzor statičnega izračuna in izvedbe armiranobetonskih delov stavbe hotela Jugoslovanski kralj (danes Hotel Slovenija, arhitekt Vinko Glanz), Rogaška Slatina, 1938 / Supervision of static calculation and execution of reinforced-concrete parts of the Yugoslav King hotel building (today *Hotel Slovenija*, architect Vinko Glanz), Rogaška Slatina, 1938
- Nadzor statičnega izračuna in izvedbe armiranobetonskih delov stavbe Državne šolske poliklinike (danes Zdravstveni dom za študente Univerze v Ljubljani), Ljubljana, 1939 / Supervision of static calculation and execution of reinforced-concrete parts of the State School Polyclinic building (today Student Health Center of the University of Ljubljana), Ljubljana, 1939
- Nadzor statičnega izračuna in izvedbe armiranobetonskih delov stavbe Moderne galerije (arhitekt Edvard Ravnikar), Ljubljana, 1951 / Supervision of static calculation and execution of reinforced-concrete parts of the Museum of Modern Art (architect Edvard Ravnikar), Ljubljana, 1951
- Nadzor statičnega izračuna in izvedbe armiranobetonskih delov stavbe II. gimnazije Maribor (arhitekta Jaroslav Černigoj in Emil Navinšek), Maribor, 1952 / Supervision of static calculation and execution of reinforced-concrete parts of secondary school building *II. gimnazija Maribor* (architects Jaroslav Černigoj and Emil Navinšek), Maribor, 1952
- Koordinacija priprave regionalnega načrta Pomurja, 1958 / Coordinating the drawing-up of the Pomurje Regional Design, 1958

Gradbena inženirka Sonja Lapajne Oblak na gradbišču NUK-a v Ljubljani, okoli 1936

Fotografija je bila posneta na gradbišču knjižnice: drugi z leve je gradbeni tehnik Franc Rolih, zraven stoji arhitekt Vinko Glanz, na sredini inženirka Sonja Lapajne, ki je tudi nadzirala gradnjo železobetonske konstrukcije, desno ob njej stoji gradbeni tehnik Tone Smolej.

Prva in zadnja stran statičnega računa železobetonskih konstrukcij stavbe Narodne in univerzitetne knjižnice, Ljubljana 1936

Statični račun, 130-stranski elaborat, je spodaj desno podpisala inženirka Sonja Lapajne. Statični račun je strokovno pregledal inženir Stanko Maček, ki je s parafo 23. 6. 1936 potrdil pravilnost izračunov.

Stavba III. državne realne gimnazije, Ljubljana 1936

Stavba današnje Gimnazije Bežigrad, zgrajena po načrtih arhitekta Emila Navinška, je prva brezkoridorna šolska zgradba na svetu. Železobetonsko konstrukcijo objekta je izračunala inženirka Sonja Lapajne. Funkcionalnost arhitekturne zasnove potrjuje dejstvo, da je Navinšek do sredine 20. stoletja zgradil še 39 brezkoridornih šolskih stavb v Sloveniji.

Regionalni načrt za Pomurje

»Najvažnejše poglavje v regionalnem načrtu je tisto, ki govori o zasebnem življenju človeka, kateremu hočemo s tem načrtom pomagati, da bo živel boljše in lepše.« Sonja Lapajne Oblak je pomembno prispevala k opredelitvi regionalnega načrta za Pomurje. Leta 1956 je v Murski Soboti predstavila delo na tem dokumentu in kot njegov prvi uspeh izpostavila strokovno ugotovitev, da spada pokrajina na obeh bregovih Mure v eno geografsko, gospodarsko in politično enoto z imenom Pomurje.

Viri / Sources: Arhiv Republike Slovenije, fond 73, Kraljeva banska uprava Dravske banovine, Tehnični oddelek (AS 73); Slovenski šolski muzej, fotodokumentacija; Zasebni arhiv Antona Smoleja; Jože Kološa-Kološ, *Sobota moje mladosti*, Murska Sobota 1991; Bela Sever, Lapajne-Oblak Sonja, *Enciklopedija Slovenije* 6, Ljubljana 1992, str. 100; Bogo Zupančič, *Ljubljanska inženirska zbornica 1919–1941*, Ljubljana 2013; Damjan Prelovšek, *NUK. Narodna in univerzitetna knjižnica*, Ljubljana 2010; Lapajne ing. Sonja, *Spominski almanah slovenskih strokovnih pisateljev, publicistov in projektantov*, Ljubljana 1940, str. 302; Sonja Lapajne Oblak, Regionalni načrt Pomurja, *Spomeniško Pomurje. Zbirka predavanj slovenskih konservatorjev in muzealcev na posvetovanju od 27. do 30. septembra 1956 v Murski Soboti*, Murska Sobota 1958, str. 61–68; Mitja Zorc, *En sam velik, svetel, uporaben prostor, En sam velik, svetel, uporaben prostor. Brezkoridorne šole Emila Navinška. Katalog razstave študentov Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani pod mentorstvom doc. dr. Mitje Zorca* (Ljubljana, Galerija Dessa, 7. 12. – 21. 1. 2016, ur. Mitja Zorc), Ljubljana 2016, str. 3–5, http://www.dessa.si/pdf/dessa_navinsek_besedila.pdf (31. 1. 2017); Slovenski šolski muzej, Sprehod po poti kulturne dediščine Šolstva v Ljubljani. Gimnazija Bežigrad – III. državna realna gimnazija, http://www.ssolski-muzej.si/sprehod/II_lokolica/g_bezigrad/zgodovina.htm (31. 1. 2017).

Besedilo / Text: Barbara Vodopivec

V ospredje: pionirke slovenske arhitekture, gradbeništva in oblikovanja